

Social- och hälsovårdsutskottet

Lagmotion med förslag till lag om ändring av 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

INLEDNING

Remiss

Lagmotion med förslag till lag om ändring av 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (LM 85/2018 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Skriftligt yttrande har lämnats av

- social- och hälsovårdsministeriet
- Statskontoret
- Krigsinvalidernas Brödraförbund rf.

LAGMOTIONEN

I lagmotionen föreslås en ändring i 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Lagen föreslås bli ändrad så att de med anledning av 1939—1945 års krig skadade eller insjuknade vars invaliditetsgrad är minst 10 procent kan få ersättning för vård eller deltidsvård på anstalt även då behovet därav beror på annan skada eller sjukdom än den som ersätts. Med invaliditetsgrad enligt 6 § 5 mom. avses invaliditetsgrad som bedöms på medicinska grunder, det vill säga invaliditetsprocent. Gränsen för denna invaliditetsgrad är för närvarande 20 procent. Den gällande bestämmelsen innebär således att krigsinvalider vars invaliditetsgrad är minst 20 procent har möjligheten att få sluten vård som bekostas av Statskontoret, om de på grund av försämrad hälsa inte klarar sig hemma. Genom motionen ökar antalet krigsinvalider som har rätt till sluten vård som bekostas av Statskontoret.

Ändringen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att lagen blivit stadfäst.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet ser ändringen enligt lagmotionen som viktig och motiverad.

Utskottet konstaterar att lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller dess gränser för invaliditetsgrad inte ensamma definierar tillgången på tjänster för krigsinvalider enligt behov. Grundlagen

Betänkande ShUB 26/2018 rd

och lagstiftningen om socialvård och hälso- och sjukvård förutsätter att hela befolkningen har tillgång till behövliga och tillräckliga tjänster. Bland annat lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012) samt den kvalitetsrekommendation som stöder dess genomförande förutsätter att hela den äldre befolkningen får tillräckliga tjänster efter behov.

Men den föreslagna ändringen möjliggör att också krigsinvalidier med en invaliditetsgrad på 10 och 15 procent kan få periodisk eller långvarig vård vid sjuk- och brödrahem för krigsinvalidier och vid andra vårdanstalter som godkänts av Statskontoret. Eftersom Statskontoret ersätter kommunernas och samkommunernas kostnader för anstaltsvård föreskriver 6 a § 1 mom. i lagen att kommunerna och samkommunerna heller inte av den skadade eller insjuknade får ta ut någon avgift eller ersättning för den service, rehabilitering eller anstaltsvård som ersätts. Således innebär den föreslagna ändringen att också krigsinvalidier med lägre invaliditetsgrad ska få i lagen avsedd anstaltsvård enligt sitt individuella behov på så sätt att det inte blir ett hinder för vårdtillgången att tjänsterna är avgiftsbelagda. På de här grunderna ställer sig utskottet bakom den föreslagna ändringen. När ersättningen för anstaltsvården utvidgas i enlighet med motionen innebär det en väsentlig fördel för de berörda krigsinvaliderna, vars medelålder nu är uppemot 95 år, och ger dem bättre villkor.

I början av 2018 var antalet krigsinvalidier cirka 1 500. För närvarande får cirka 1 100 krigsinvalidier ersättningar från Statskontoret, och antalet minskar med 25—65 per månad. I november 2018 fanns det ungefär 260 krigsinvalidier med en invaliditetsgrad på 10 procent och cirka 200 krigsinvalidier med en invaliditetsgrad på 15 procent. Sammanlagt kan ändringen beröra ungefär 440 krigsinvalidier, när beräkningen ställs i relation till antalet krigsinvalidier under slutet av året. De kommer dock inte alla att bli vårdade på anstalt.

Om slutna vård efter sänkningen av gränsen för invaliditetsgraden omfattar lika många av dem som har rätt till denna tjänst som för närvarande, det vill säga 29 procent, uppgår tilläggskostnaden jämfört med det nuvarande till uppskattningsvis 10,4—12,3 miljoner euro beroende på hur många av dem som flyttar till vårdanstalt som har utnyttjat kommunal öppenvård. Tilläggskostnaden minskar årligen; 2020 beräknas den uppgå till 7,3 miljoner euro, 2021 till 5,2 miljoner euro, 2022 till 3,7 miljoner euro och 2023 till 2,6 miljoner euro, om man utgår från antagandet att alla har utnyttjat den kommunala öppenvården. Om besparingen inom den kommunala öppenvården inte beaktas väntas de extra kostnaderna bli 12,3 miljoner euro (2019), 8,5 miljoner euro (2020), 6,2 miljoner euro (2021), 4,4 miljoner euro (2022) och 3,1 miljoner euro (2023). Det slutliga utfallet påverkas av ett flertal faktorer såsom hur krigsinvaliderna delas upp i olika kategorier med avseende på funktionsförmågan utifrån hälsotillståndet, hur stor andel som vårdas på anstalt och vilken minskning som kommer att ske i antalet krigsinvalidier.

Kostnaderna för anstaltsvård av krigsinvalidier har upprepade gånger underskridit budgetanslaget. Anslagsnivån har trots det inte sänkts i ramarna för statsfinanserna. I år har dessutom antalet krigsinvalidier minskat mer än väntat. De extra kostnaderna av den föreslagna lagändringen kan således enligt utredning täckas med anslaget för slutna vård till krigsinvalidier i statsbudgeten, utan att anslaget behöver ökas och utan att det på grund av denna ändring behöver reserveras mer finansiella resurser i ramarna för statsfinanserna.

Betänkande ShUB 26/2018 rd

Den föreslagna ändringen i gränsen för invaliditetsgraden kräver enligt uppgift inga ändringar i Statskontorets datasystem. När gränsen sänks ökar arbetet med handläggningen i viss mån när ansökningarna och räkningarna blir fler, men å andra sidan kommer Statskontoret att få färre ansökningar om höjd invaliditetsgrad. Med tanke på att antalet krigsinvalidier minskar kräver förslaget heller inte några stora extra resurser på Statskontoret. Enligt uppgift har dessutom sjuk- och brödrahemmen för krigsinvalidier tillräckligt många vårdplatser som blivit lediga efter krigsinvalidier med hög invaliditetsgrad för att reformen ska kunna genomföras rent konkret.

Följaktligen kan förslaget i lagmotionen genomföras mycket snabbt. Den föreslagna lagändringen bör enligt utskottets åsikt sättas i kraft den 1 januari 2019 eller så snart som möjligt efter det att lagen har blivit stadfäst.

DETALJMOTIVERING

6 §. I lagmotionen föreslås paragrafen bli kompletterad med ett omnämnande av att också de med anledning av 1939—1945 års krig skadade personer vars invaliditetsgrad är minst 10 procent kan få ersättning för vård eller deltidsvård på anstalt även då behovet därav beror på annan skada eller sjukdom än den som ersätts. Utskottet föreslår att paragrafen preciseras så att den utöver de skadade också gäller dem som insjuknat till följd av 1939—1945 års krig. De insjuknade nämns i motiveringen till lagmotionen men inte explicit i paragrafen. Även den gällande paragrafen föreskriver att både skadade och insjuknade har rätt till vård på anstalt.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i lagmotion LM 85/2018 rd med ändringar.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) 6 § 5 mom., sådant det lyder i lag 901/2012, som följer:

6 §

I enlighet med vad som bestäms genom förordning av statsrådet ersätts såsom sjukvård även periodisk läkarundersökning, rehabilitering som avser återställande eller bevarande av arbets- eller funktionsförmågan samt vård eller deltidsvård på anstalt. Till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 20 procent och till en med anledning av krigens 1939—1945 skadad **eller**

Betänkande ShUB 26/2018 rd

insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 10 procent kan ersättning betalas för vård eller deltidsvård på anstalt även då behovet därav beror på annan skada eller sjukdom än den som ersätts. Dessutom kan ersättning för rehabilitering, även om behovet därav inte beror på skada eller sjukdom som ersätts, betalas till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 10 procent.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 13.12.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Jaana Laitinen-Pesola saml
medlem Anne Louhelainen blå
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Pekka Puska cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Vesa-Matti Saarakkala blå
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent.

Sekreterare var

utskottsråd Päivi Salo.